

Stayrate van internationale afgestudeerden in Nederland

www.nuffic.nl/stayrates

Inleiding

Toelichting onderzoek

Deze analyse is een vervolgonderzoek naar de stayrate (blijfkans) van in Nederland afgestudeerde internationale studenten. Het is een update van Nuffic's onderzoek uit 2016 naar de stayrate van internationale afgestudeerden¹. Een eerder onderzoek werd in 2012 verricht door het Centraal Planbureau².

Uitgebreidere data

Ten opzichte van eerdere publicaties is onderliggende meting uitgevoerd met nieuwe en niet eerder beschikbare data waarmee een uitgebreider en nauwkeuriger beeld kan worden vastgesteld. In de eerste plaats kan, door het verstrijken van twee jaar sinds het laatste onderzoek, de onderzoekspopulatie worden uitgebreid en is het nu mogelijk meer groepen afgestudeerden per jaar (zgn. 'afstudeercohorten') te volgen in de tijd. Daarnaast kunnen we nu ook onderscheid maken tussen studenten die in Nederland studeerden, maar in het buitenland woonachtig waren. Deze zogenaamde 'grenspondelaars' hebben een drukkend effect op de stayrate van de gehele groep afgestudeerde internationale studenten, maar konden voorheen niet worden meegenomen in metingen. Een uitgebreidere methodologische verantwoording is terug te vinden als bijlage bij dit rapport.

Completer beeld

Deze meting maakt de stayrate van een grotere groep afgestudeerde internationale studenten inzichtelijk. Daarmee draagt dit rapport bij aan een completer beeld van de bijdrage van inkomende internationale studenten aan de Nederlandse samenleving. Daarnaast kunnen effecten worden afgeleid met betrekking tot de arbeidsparticipatie van in Nederland blijvende afgestudeerde internationale studenten, de disciplines waarin zij afstuderen, hun regionale verdeling, de rol van het hoger onderwijs als toevoerroute voor kenniswerkers en de bijdrage die internationale studenten na afstuderen leveren aan de Nederlandse schatkist.

¹ Zie "[Analyse: stayrate van internationale afgestudeerden](#)", Nuffic (2016).

² Zie "[De economische effecten van internationalisering van het hoger onderwijs](#)", CPB (2012).

Samenvatting

Tussen 2006-2013 studeerden in totaal 85.880 internationale studenten af in Nederland. Het aantal internationale studenten dat in Nederland blijft na afstuderen stijgt. Bijna een kwart van hen heeft zich hier vijf jaar na het afstuderen gevestigd. Het gaat in totaal om bijna 22.000 internationale talenten. Van de lichte afgestudeerden uit 2006, vestigden 2.610 zich in Nederland. Voor de lichte afgestudeerden uit 2012 groeide dat aantal tot 3.515. Het hoger onderwijs vormt zo een belangrijke aanvoerroute voor kenniswerkers in Nederland.

De vertrekans is het hoogst in het eerste jaar, wanneer de helft vertrekt. Met elk jaar dat een afgestudeerde langer behouden blijft neemt de vertrekans af. Studenten die afstuderen in studiedisciplines waarvoor op de arbeidsmarkt tekorten bestaan of worden verwacht blijven vaker. Zo blijven er met name uit technische studies relatief veel internationale talenten in Nederland wonen (41% op universiteiten, 26% op hogescholen, in totaal 3.135 afgestudeerden). Afgestudeerden aan de technische universiteiten van Eindhoven en Delft scoren met 52,1% en 41% de hoogste stayrate. Ook afgestudeerden met een achtergrond in onderwijs, gezondheidszorg en natuur blijven verhoudingsgewijs vaak. Afgestudeerden van universiteiten blijven relatief vaker dan hbo-afgestudeerden. Ook kunstacademies scoren een hoge stayrate.

Het grootste aandeel afgestudeerde blijvenden vestigt zich in de Randstad. Circa een kwart van alle blijvenden vestigt zich in Amsterdam. Niet-EER afgestudeerden vestigen zich verhoudingsgewijs minder in Amsterdam en vaker in Eindhoven en Delft dan EER-afgestudeerden. De stayrate van niet-EER studenten is hoger dan die van studenten uit de EU, Noorwegen, IJsland of Liechtenstein.

De arbeidsparticipatie van de blijvende groep afgestudeerde internationale studenten neemt jaarlijks toe. Na 5 jaar is de arbeidsparticipatie van afgestudeerde internationale studenten gelijk aan die van de Nederlandse bevolking. Internationale afgestudeerden dragen jaarlijks netto tenminste €1,64 miljard bij aan de Nederlandse schatkist. Hoewel het aantal afgestudeerde internationale studenten jaarlijks toeneemt, is het aandeel van hen dat blijft afgenomen. Het merendeel van de onderzochte groep studenten in deze meting (2006-2012) studeerde af toen de economische neergang zich vanaf 2008 inzette. Het herstel van de arbeidsmarkt voor hoogopgeleiden zette zich pas vanaf 2013, na de meetperiode, in. Verhoging van het aandeel blijvende internationale afgestudeerde studenten leidt tot substantiële economische meeropbrengsten.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting	3
1. Definities & tijdvak	5
2. Stayrate totaal	5
3. Stayrate per afstudeercohort	7
4. Arbeidsparticipatie	9
5. Stayrates naar herkomst	10
6. Studiedisciplines	11
7. Stayrate onderwijsinstellingen	12
8. Regionale spreiding	14
9. Financiële opbrengsten	15
10. Conclusie	17
11. Aanbevelingen	18
Bijlage: Methodologische verantwoording en beperkingen	19
Colofon	21

1. Definities & tijdvak

Stayrate definitie & keuze tijdvak

De stayrate is het percentage afgestudeerde internationale studenten in het Nederlandse hoger onderwijs (wo en hbo) dat in een bepaald jaar na afstuderen nog in Nederland verblijft. Om op basis van de beschikbare data de te onderzoeken groep te maximaliseren, is in deze meting gekozen voor een tijdvak van 1 tot 5 jaar na afstuderen.

Afstudeercohorten

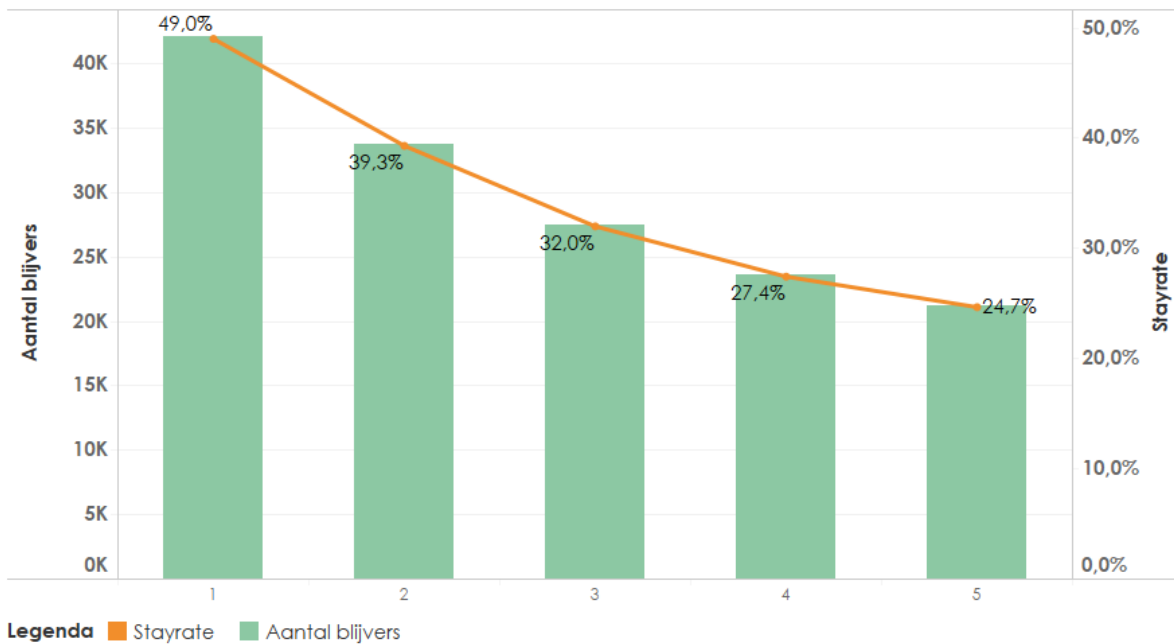
Deze meting omvat internationale studenten die afstudeerden tussen academisch jaar 2006-07 en 2012-13. De groep studenten die in een jaar afstuderen vormen tezamen een afstudeercohort. Voor het tijdvak 2006/07 tot en met 2012/13 zijn 7 afstudeercohorten te onderscheiden die in totaal uit 85.880 afgestudeerden bestaan, waarvan 59.030 (68,74%) uit de Europese Economische Ruimte (EER)³ en 26.850 (31,26%) van buiten de EER.

2. Stayrate totaal

Grafiek 1 geeft de gemiddelde stayrate van de gehele onderzoekspopulatie weer door alle onderzochte afstudeercohorten samen te voegen en te laten zien welk aandeel van alle afgestudeerden 1 tot en met 5 jaar na afstuderen nog in Nederland verblijven. De stayrate betreft een gewogen gemiddelde van de hele groep.

In het eerste jaar na afstuderen daalt de stayrate van de internationale studenten significant. Na de initiële periode neemt de vertrekkans geleidelijk af. Één jaar na afstuderen is 49% van de afgestudeerde internationale studenten nog woonachtig in Nederland. In het tweede jaar daalt de stayrate met 9,7 procentpunt tot 39,3 %. In het derde jaar daalt de stayrate met 7,3 procentpunt naar 32 %. Vijf jaar na afstuderen verblijft van de hele groep zo nog 24,7% in Nederland. Het gaat in totaal om bijna 22.000 blijvende internationale studenten.

³ Alle EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland.

Figuur 1 – Stayrate van alle afgestudeerden binnen de samengevoegde afstudeercohorten 2006-07 t/m 2012-13 na na 1 t/m 5 jaar.

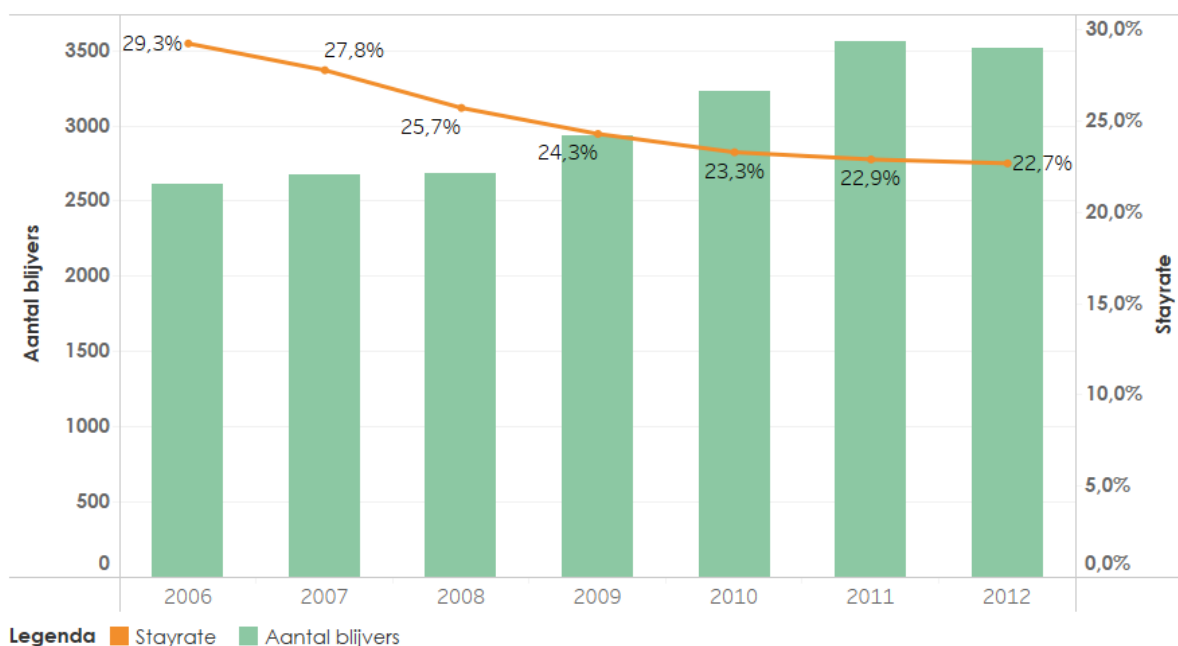
Belangrijkste bevindingen

- Tussen 2006-2013 studeerden in totaal 85.880 internationale studenten af in Nederland.
- Circa 22.000 van hen bleven in Nederland.
- De vertrekkans is het hoogst in het eerste jaar, wanneer de helft vertrekt.
- Met elk jaar dat een afgestudeerde langer behouden blijft neemt de vertrekkans af.
- Na vijf jaar is 24,7% van de groep internationale studenten nog in Nederland.

3. Stayrate per afstudeercohort

Van alle afgestudeerde internationale studenten uit het jaar 2006, was na 5 jaar nog circa 29,3% woonachtig in Nederland. Van afstudeercohort 2012, was 5 jaar na afstuderen nog 22,7 % woonachtig in Nederland. Onderstaande grafiek illustreert de opeenvolgende daling van de stayrate voor de afzonderlijke afstudeercohorten vijf jaar na afstuderen. Tegelijkertijd stijgt het totale aantal internationale afgestudeerden dat na 5 jaar nog in Nederland is van circa 2500 tot 3500 per afstudeercohort.

Hoewel het aantal afgestudeerden dat jaarlijks in Nederland blijft toeneemt -van 2.610 uit de lichting 2006 tot 3.515 uit de lichting 2012-, daalt de stayrate voor de afzonderlijke afstudeercohorten per jaar. Dat komt omdat de groep afgestudeerde internationale studenten in omvang per jaar groter wordt, maar het aandeel van hen dat blijft kleiner.

Figuur 2 – Stayrate na 5 jaar voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2012-13.

De impact van de economische crisis van 2008 biedt een mogelijke verklaring voor deze dalende stayrate⁴. Een substantieel deel van de onderzochte studenten in deze meting studeerde af toen de economische neergang zich vanaf 2008 inzette en de arbeidsmarkt

⁴ Zo daalde tussen 2008 en 2010 de 1-jaars stayrate van alle afgestudeerde internationale studenten abrupt met 4,4%.

verslechterde. De arbeidsmarkt voor hoogopgeleiden herstelde zich pas vanaf 2013⁵. Ook veranderingen in de samenstelling van de groep internationale studenten kunnen een rol hebben gespeeld⁶.

Belangrijkste bevindingen

- Het aantal afgestudeerde internationale studenten neemt jaarlijks toe.
- Het absolute aantal afgestudeerde internationale studenten dat blijft neemt jaarlijks toe, maar het aandeel dat blijft neemt af.
- Het merendeel van de onderzochte groep afgestudeerden studeerde af toen de economische crisis zich vanaf 2008 inzette, en de arbeidsmarkt verslechterde.

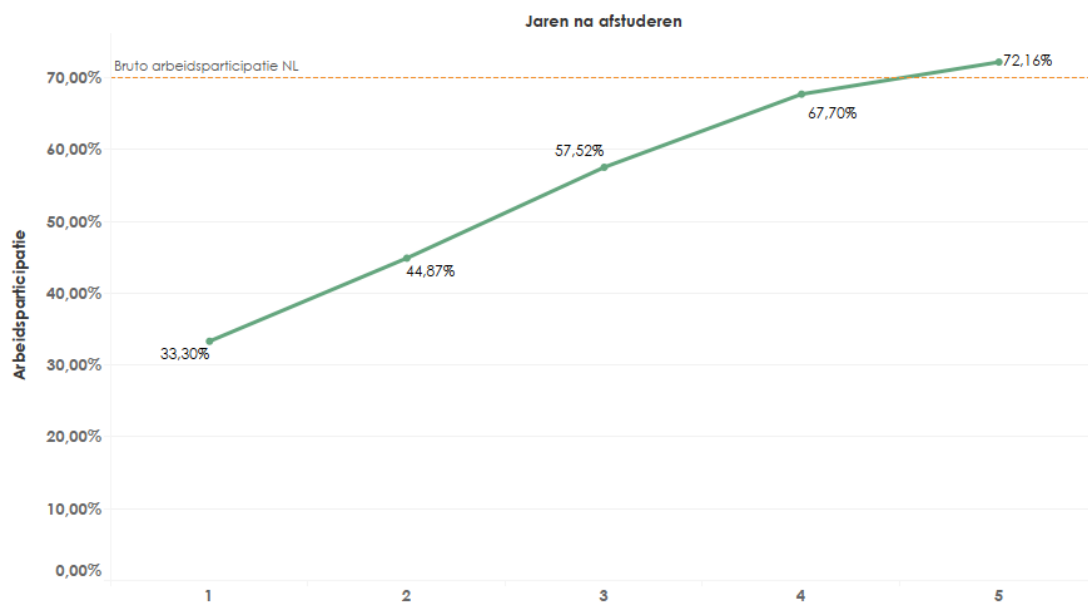
⁵ Zie ook CBS, www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/werklozen/toelichtingen/werkloosheid-naar-onderwijsniveau

⁶ Tussen 2006 en 2012 steeg het aandeel van Duitsers, een groep met een relatief lage stayrate, op de totale internationale studentenpopulatie met circa 10%.

4. Arbeidsparticipatie

In het eerste jaar na afstuderen verricht circa een derde van de blijvende afgestudeerde internationale studenten betaald werk. Dat loopt van 44,87% in het tweede jaar op tot 72,16% in het vijfde jaar na afstuderen.

Daarmee is de arbeidsparticipatie van werkende afgestudeerde internationale studenten vergelijkbaar met de bruto arbeidsparticipatie van de Nederlandse bevolking.⁷

Belangrijkste bevindingen

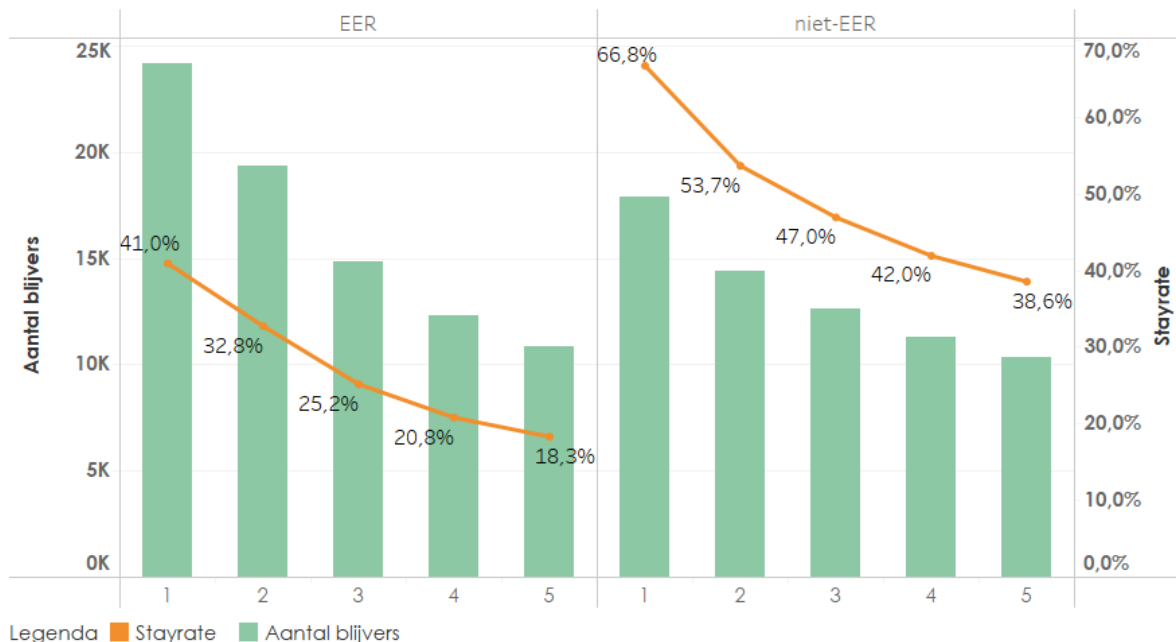
- De arbeidsparticipatie van de blijvende groep afgestudeerde internationale studenten neemt jaarlijks toe.
- Na 5 jaar is de arbeidsparticipatie van afgestudeerde internationale studenten vergelijkbaar met die van de Nederlandse bevolking.

⁷ www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2017/07/arbeidsparticipatie-naar-leeftijd-en-geslacht

5. Stayrates naar herkomst

Hogere stayrate niet-EER studenten

De stayrate van studenten van buiten de Europese Economische Ruimte (EER)⁸, is substantieel hoger dan die van EER-afgestudeerden. In het eerste jaar na afstuderen blijft circa 41,0% van afgestudeerde niet-EER studenten tegenover 66,8% van EER-studenten. Na vijf jaar daalt de stayrate van niet-EER studenten tot 38,6% tegenover 18,3% voor EER-studenten. Hoewel de EER-groep in het eerste jaar na afstuderen in omvang nog een stuk groter is, zijn de groepen daardoor na 5 jaar vergelijkbaar in omvang.

Figuur 3 – Stayrate en aantal blijvende afstudeerders na 1 t/m 5 jaar uitgesplitst naar EER/niet-EER voor de gecombineerde afstudeercohorten 2006-07 t/m 2012-13

Een aantal factoren kunnen daarbij een rol spelen. Allereerst volgen studenten van buiten de EER vaker een masteropleiding in het wo, dan EER-studenten. Daarmee is de afstand tot de Nederlandse arbeidsmarkt voor deze groep kleiner dan voor afgestudeerden met een wo-bachelor.

Ook de samenstelling van de groepen kan een rol spelen. Zo steeg tussen 2006 en 2012 het aandeel Duitsers in de totale groep afgestudeerde internationale studenten met ruim 10%. De stayrate van deze groep is relatief laag. In de EER-groep zit ook een aandeel grenspendelaars: Duitse en Belgische studenten die over de grens wonen, maar in Nederland studeren. De stayrate van deze groep is laag en drukt daarmee op de stayrate van de groep EER-studenten.

⁸ Alle EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland.

Andere mogelijke verklaringen kunnen liggen in het vrij verkeer van personen binnen de EER die maakt dat afgestudeerden met een EER-burgerschap zich, in tegenstelling tot niet-EER burgers, na de studie makkelijker elders in Europa kunnen vestigen.

Belangrijkste bevindingen

- De stayrate van niet-EER studenten is hoger dan die van studenten uit de EU, Noorwegen, IJsland of Liechtenstein.

6. Studiedisciplines

Significante verschillen per studiediscipline

Onderstaande grafiek beeldt de stayrates 5 jaar na afstuderen uit voor de belangrijkste studiedisciplines, uitgesplitst voor hogescholen en universiteiten. Daaruit volgt dat er significante verschillen zitten in de stayrates van afgestudeerden per studiediscipline.

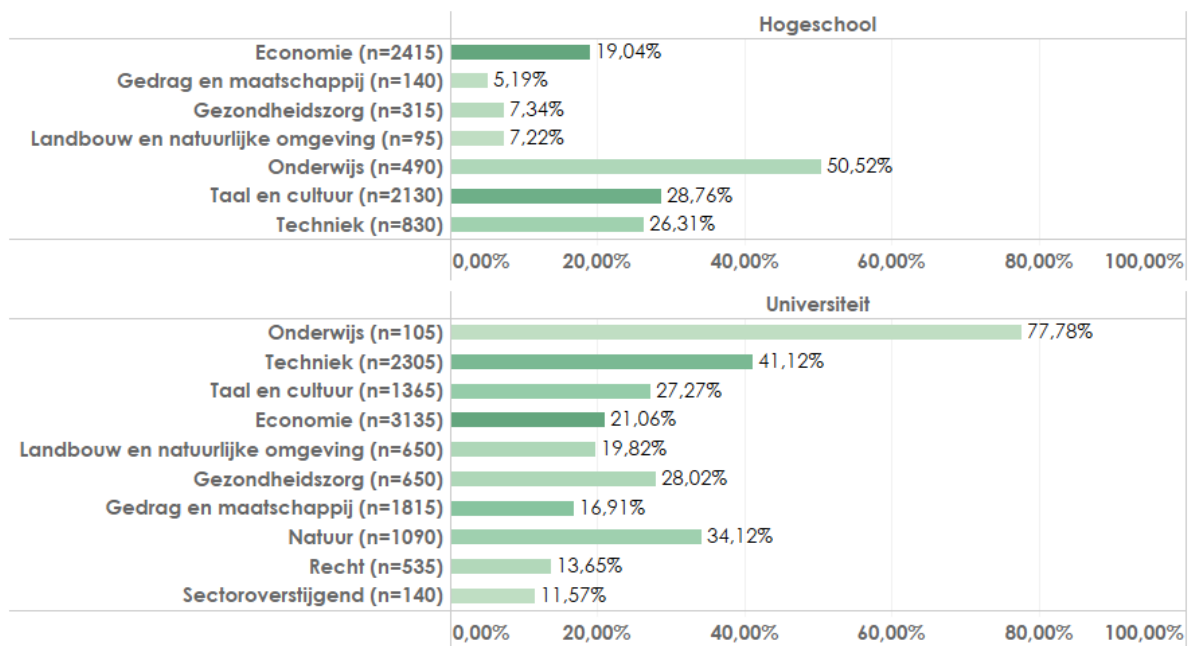
Hoge stayrate technische studies

Afgestudeerden uit technische studies blijven verhoudingsgewijs vaker. Van alle wo-afgestudeerden in een technische studie, is 5 jaar na afstuderen ruim 41% nog altijd in Nederland. Onder hbo-afgestudeerden in technische opleidingen bedraagt dat 26,31%. Na economie (5.550 na 5 jaar), leveren technische studies het hoogste aantal afgestudeerde blijvenden (3.135 na 5 jaar).

Hoge stayrate studiedisciplines met arbeidsmarkttekorten

Naast techniek blijven ook afgestudeerden met een achtergrond in onderwijs, gezondheidszorg en natuur verhoudingsgewijs vaak. Het zijn met name de studierichtingen waarvan op de arbeidsmarkt tekorten van gekwalificeerd personeel zijn of worden verwacht⁹, die een relatief hoge stayrate hebben.

⁹ Zie "[De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2022](#)", ROA (2017).

Figuur 4 – Stayrate en aantal blijvende afstudeerders na 1 t/m 5 jaar uitgesplitst naar hbo/wo voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2012-13. Hoe donkerder de groene balk, hoe meer afgestudeerden.¹⁰

Belangrijkste bevindingen

- Afgestudeerden in studiedisciplines waar veel vraag naar is op de arbeidsmarkt, blijven vaker.
- De stayrate van afgestudeerden in technische studies is met 41,12% in het wo en 26,31% in het hbo hoog.

7. Stayrate onderwijsinstellingen

Stayrate wo hoger dan stayrate hbo

Ook voor onderwijsinstellingen zijn er verschillen in de mate waarin afgestudeerden in Nederland blijven. In algemene zin heeft het wo een hogere stayrate dan het hbo met een stayrate van 23,44% na 5 jaar in het wo tegen een stayrate van 19,73% na 5 jaar in het hbo¹¹. Verhoudingsgewijs hebben hogescholen echter veel grenspendelaars die over de grens wonen en in Nederland studeren.

¹⁰ In deze figuur zijn niet meegenomen 2995 studenten waarvan de studiediscipline onbekend was (bijlage methodologische verantwoording voor meer informatie). Dit komt neer op 14,13% van de steekproef.

¹¹ Hierin wijkt deze meting af van die uit 2016 (Nuffic), waaruit bleek dat hbo's een hogere stayrate hadden. De reden hiervoor is dat hbo's verhoudingsgewijs veel grenspendelaars hebben die de stayrate drukken. Wanneer we kijken naar enkel de stayrates voor niet-EER studenten, zijn die voor hogescholen dikwijls hoger dan voor universiteiten.

Hoge stayrates technische universiteiten Eindhoven en Delft

Twee technische universiteiten scoren de hoogste stayrates. Dat komt overeen met het beeld van de hogere stayrates van technische studiedisciplines en vraag naar technisch talent op de arbeidsmarkt. Instellingen uit de grensregio's hebben, mede door het aandeel grenspendelaars, verhoudingsgewijs een lagere stayrate.

Hoge stayrate kunstacademies

Bij hogescholen valt op dat er twee kunstacademies in de top 5 staan: mogelijk zorgt het internationale en specialistische karakter én het feit dat deze opleidingen mogen selecteren op talent, dat afgestudeerden vaker betaald werk vinden en dus vaker blijven.

Top 5 hogescholen en top 5 universiteiten qua stayrate na 5 jaar

Hogescholen			Universiteiten		
Instelling	Stayrate na 5 jaar	Aantal afgestudeerden in cohorten 2006-07 t/m 2012-13	Instelling	Stayrate na 5 jaar	Aantal afgestudeerden in cohorten 2006-07 t/m 2012-13
Hogeschool INHOLLAND	48,00%	885	Technische Universiteit Eindhoven	52,10%	1.085
De Haagse Hogeschool	40,00%	1.000	Technische Universiteit Delft	41,00%	4.240
Hogeschool Rotterdam	40,00%	675	Universiteit Utrecht	31,60%	2.915
Gerrit Rietveld Academie	36,90%	705	Universiteit Leiden	30,80%	2.780
Hogeschool der Kunsten Den Haag	36,60%	1.270	Universiteit van Amsterdam	29,60%	5.390

Tabel 1 – Stayrate na 5 jaar en totaal aantal afgestudeerden van de top 5 hogescholen en universiteiten voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2012-13

Belangrijkste bevindingen

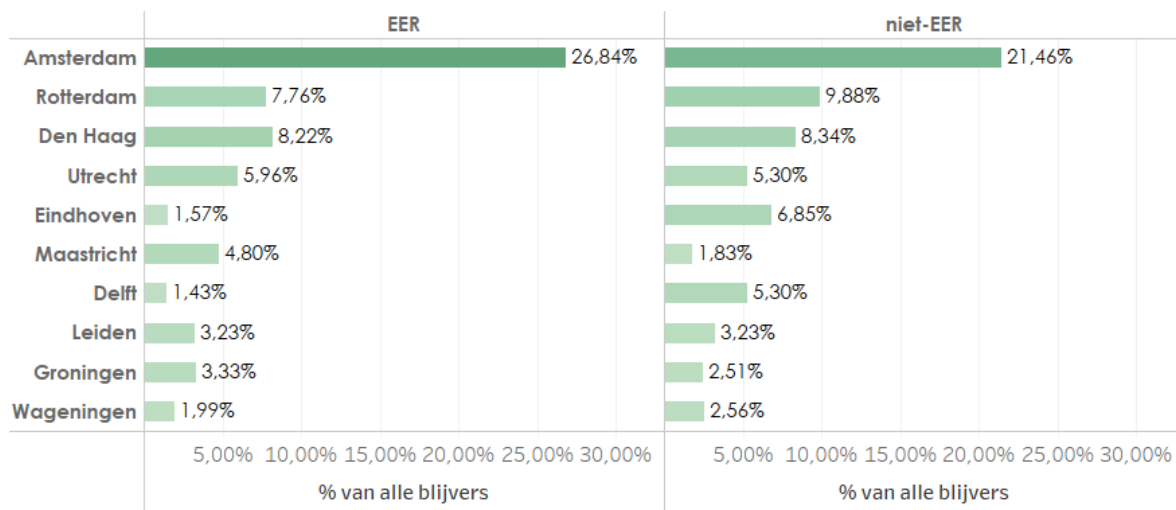
- wo-afgestudeerden blijven relatief vaker dan hbo-afgestudeerden.
- Afgestudeerden aan de technische universiteiten van Eindhoven en Delft scoren met 52,1% en 41% de hoogste stayrate.
- Kunstacademies scoren een hoge stayrate.

8. Regionale spreiding

Concentratie in Randstad

Na afstuderen verspreidt de groep blijvende afgestudeerde internationale studenten zich niet evenredig over Nederland. Het grootste aandeel afgestudeerde blijvenden vestigt zich in de Randstad. Circa een kwart van alle blijvenden vestigt zich in Amsterdam¹². Eindhoven maakt de top 5 rond. Niet-EER studenten vestigen zich verhoudingsgewijs minder in Amsterdam en vaker in Eindhoven en Delft dan EER-afgestudeerden.

De top 10 vestigingsplaatsen 5 jaar na afstuderen

Figuur 5 – Percentage van alle afgestudeerden 5 jaar na afstuderen per stad, uitgesplitst naar EEA en niet-EEA, voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2012-13

Belangrijkste bevindingen

- Het grootste aandeel afgestudeerde blijvenden vestigt zich in de Randstad.
- Circa een kwart van alle blijvenden vestigt zich in Amsterdam.
- Niet-EER afgestudeerden vestigen zich verhoudingsgewijs minder in Amsterdam en vaker in Eindhoven en Delft dan EER-afgestudeerden.

¹² Zie ook "[Buitenlandse kenniswerkers in Nederland](#)", Planbureau voor de Leefomgeving (2014)

9. Financiële opbrengsten

Nettobijdrage blijvers tenminste €1,64 miljard

Internationale afgestudeerden dragen jaarlijks netto tenminste €1,64 miljard bij aan de Nederlandse schatkist. Dit betreft een gesaldeerd resultaat waarbij zowel de kosten van internationale studenten en afgestudeerden in termen van onder meer onderwijs en aanspraak op sociale voorzieningen, alsook de opbrengsten zijn meegenomen.

Het CPB concludeerde eerder (2012) dat de internationale mobiliteit van studenten een netto positief effect heeft op de schatkist, van tenminste € 740 miljoen op jaarbasis.¹³ Nuffic heeft deze berekening in 2016 geactualiseerd, op basis van de eerste metingen door het CBS van de reële stayrate van internationaal afgestudeerden uit het Nederlandse hoger onderwijs¹⁴. Daaruit volgde dat internationale afgestudeerden jaarlijks minimaal €1,57 miljard netto bijdragen aan de Nederlandse schatkist.

Met de nieuwe inzichten uit de huidige meting, kunnen we deze berekening herhalen. Het model is geactualiseerd op twee manieren: ten eerste wordt er gewerkt op basis van de internationale instroom van 2017-18 én er wordt met geactualiseerde percentages voor de stayrates gewerkt.

De gebruikte stayrates zijn ontleend aan uit conclusies uit wetenschappelijk onderzoek¹⁵ uit 2008, waaruit bleek dat destijds al een gemiddelde levenslange stayrate van 19% werd gerealiseerd. Wanneer we van deze stayrate uitgaan levert dit een jaarlijkse baat op van €1,64 miljard.

Potentiële opbrengsten groter

Wanneer we echter alle afgestudeerden uit de onderzochte studiecohorten die 5 jaar na afstuderen nog in Nederland zijn, levenslang kunnen behouden, levert dit de Nederlandse schatkist jaarlijks minstens €2,08 miljard op.

Daarnaast betreft bovenstaande berekening een conservatieve schatting. Zo is het oorspronkelijke CPB-model sinds 2012 niet bijgesteld voor inflatie. Het is aannemelijk dat de voor inflatie gecorrigeerde opbrengsten hoger zullen uitvallen.

Tenslotte, betekent de stayrate na 5 jaar van 24,7% uit de huidige meting, dat ruim 75% van de onderzochte afgestudeerde internationale studenten na 5 jaar is vertrokken. Door het aandeel blijvers te verhogen kunnen de economische opbrengsten ook substantieel stijgen.

¹³ Het Centraal Plan Bureau (CPB) heeft in 2012 op verzoek van de regering een berekening gemaakt van de opbrengsten van internationale afgestudeerden¹³, op basis van de toenmalige mobiliteitscijfers, en een minimumschatting van de levenslange stayrate.

¹⁴ Zie "[Analyse: stayrate van internationale afgestudeerden](#)", Nuffic (2016).

¹⁵ Uit "Immigrant migration dynamics model for The Netherlands", Bijwaard, G. (2008).

Tabel 2 – Economische effecten bij levenslange stayrate van 19%

	Inkomend EER		Inkomend niet-EER		Uitgaand		Totaal Saldo
	Hbo	Wo	Hbo	Wo	Hbo	Wo	
In- en uitstroom ho in personen ¹⁶	6.373	1.4487	2.572	6.383	3.632	1.956	24.227
Nettobijdrage (x €1.000) ¹⁷	€ 11	€ 81	€ 21	€ 85	-€ 12	-€ 81	n.v.t.
Geaggregeerd effecten miljoen €	€ 67.560	€ 1.174.287	€ 54.490	€ 543.876	-€ 42.192	-€ 159.219	€ 1.638.803

Nettobijdrage op individueel niveau in duizenden euro's en het geaggregeerde effect in miljoenen euro's bij de vermelde in- en uitstroom (2017-18) en een levenslange stayrate van 19%.

Tabel 3 – Economische effecten bij levenslange stayrate van vasthouden huidige stayrates na 5 jaar.

	Inkomend EER		Inkomend niet-EER		Uitgaand		Totaal Saldo
	Hbo	Wo	Hbo	Wo	Hbo	Wo	
Gerealiseerde stayrate na 5 jaar	12,95%	18,24%	38,61%	33,76%	12,95%	18,24%	n.v.t.
Nettobijdrage bij gerealiseerde stayrates na 5 jaar (x €1.000)	€ 2	€ 77	€ 49	€ 154	-€ 2	-€ 78	n.v.t.
Geaggregeerd effect miljoen €	€ 10.535	€ 1.121.637	€ 124.799	€ 982.250	-€ 7.823	-€ 151.920	€ 2.079.478

Nettobijdrage op individueel niveau in duizenden euro's en het geaggregeerde effect in miljoenen euro's bij de vermelde in- en uitstroom (2017-18) en een levenslange stayrate op basis van de actuele stayrates van de onderzochte groepen na 5 jaar.

Belangrijkste bevindingen

- Internationale afgestudeerden dragen jaarlijks netto tenminste €1,64 miljard bij aan de Nederlandse schatkist.
- Verhoging van het aandeel blijvende internationale afgestudeerde studenten leidt tot substantiële economische meeropbrengsten.

¹⁶ Betreft actuele studie-instroom studiejaar 2017-2018. Aantallen op basis van 1 Cijfer HO 2017-18 (DUO, 2017) en UNESCO/OESO (2017).

¹⁷ bij stayrate van 19%

10. Conclusie

In dit rapport is gekeken naar internationale afgestudeerden in Nederland, die op 1 tot 5 jaar na afstuderen nog in Nederland zijn blijven wonen en werken (de 'stayrate'). Alle onderzochte groepen studeerden af tussen 2006-07 tot 2012-13.

Gemiddeld verblijft 24,7% van alle internationale afgestudeerden tussen 2006 en 2013 na 5 jaar nog in Nederland. In totaal zijn dat circa 22.000 afgestudeerde internationale studenten. De vertrek kans is het hoogst in het eerste jaar wanneer ongeveer de helft van de afgestudeerden vertrekt. De stayrate daalt van 49,0% na één jaar tot 24,7% na vijf jaar. Met elk jaar dat een afgestudeerde langer behouden blijft, neemt de vertrek kans af.

Hoewel het aantal afgestudeerden dat jaarlijks in Nederland blijft toeneemt -van 2.610 uit de lichting 2006 tot 3.515 uit de lichting 2012-, daalt de stayrate voor de afzonderlijke afstudeercohorten per jaar. Dat komt omdat de groep afgestudeerde internationale studenten in omvang per jaar groter wordt, maar het aandeel van hen dat blijft kleiner wordt. Daardoor daalt de stayrate van 29,3% voor de lichting afgestudeerden uit 2006, tot 22,7% voor de lichting afgestudeerden uit 2012. Belangrijk is daarbij te vermelden dat het merendeel van de onderzochte groep studenten afstudeerde toen de economische crisis zich vanaf 2008 inzette. De arbeidsmarkt voor hoogopgeleiden herstelde pas na 2013. De effecten van een aantal ingevoerde beleidsacties in recente jaren, zoals het zoekjaar en het programma Make it in the Netherlands! zijn in deze meting ook nog niet zichtbaar.

Opvallend is dat de stayrate van afgestudeerden in studiedisciplines met tekorten op de arbeidsmarkt relatief hoog is. Zo bleven afgestudeerden die een onderwijsgerelateerde, technische of natuurwetenschappelijke opleiding volgden, verhoudingsgewijs vaker dan anderen. Dit zijn ook vakgebieden die het ROA (2017) heeft geïdentificeerd als tekortsectoren. De arbeidsparticipatie van de blijvende groep afgestudeerde internationale studenten neemt jaarlijks toe. Na 5 jaar is de arbeidsparticipatie van afgestudeerde internationale studenten vergelijkbaar met die van de Nederlandse bevolking. Afgestudeerden van buiten de EER blijven ook vaker dan afgestudeerden van binnen de EER.

Gemiddeld gezien blijven universitair afgestudeerden vaker dan hbo-afgestudeerden. Vooral de technische universiteiten kennen een hoge stayrate. Na afstuderen verdelen alumni zich niet gelijkmatig over Nederland en blijven ze niet altijd wonen waar ze hebben gestudeerd. De helft van alle internationale afgestudeerden komt terecht in de Randstad of Eindhoven, waarvan circa een kwart in Amsterdam. Niet-EER afgestudeerden vestigen zich verhoudingsgewijs minder in Amsterdam en vaker in Eindhoven en Delft dan EER-afgestudeerden.

Internationale afgestudeerden leveren jaarlijks naar schatting netto minstens €1,64 miljard op, wanneer uitgegaan wordt van een stayrate van 19%. Als Nederland minstens in staat zou zijn om alle studenten die hier vijf jaar na afstuderen nog zijn, levenslang te behouden, levert dat de Nederlandse schatkist jaarlijks netto €2,08 miljard op.

11. Aanbevelingen

Het langer binden van internationale afgestudeerden levert de Nederlandse schatkist jaarlijks een aanzienlijk bedrag op van minstens €1,64 miljard. Daarnaast blijkt het Nederlandse hoger onderwijs een belangrijke toevoerroute voor internationale kenniswerkers. Hoewel een kwart van alle afgestudeerde internationale studenten blijft, blijkt dat een substantieel deel vertrekt. Het belang van binding van afgestudeerd internationaal talent voor de Nederlandse economie en arbeidsmarkt wordt breed onderkend^{18 19}. Op basis van deze meting kunnen een aantal aanbevelingen worden opgesteld om de binding van talent te versterken:

- a. De vertrekkans van alumni is het grootst in eerste jaar na afstuderen. Initiatieven om talent te binden die zich op deze fase richten, zijn naar verwachting het effectiefst. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om initiatieven die zich richten op het begeleiden naar de Nederlandse arbeidsmarkt. Ook ruimte voor stages bij bedrijven in Nederland tijdens de studie en vroegtijdige Nederlandse taalcursussen om de integratie te bevorderen kunnen helpen.
- b. Gezamenlijke initiatieven van instellingen, overheden en bedrijfsleven (triple helix), met name in de regio's buiten de Randstad, kunnen helpen bij een betere spreiding van internationale afgestudeerden. Dat leidt mogelijk ook tot afgeleide positieve effecten zoals een stijgend aanbod van hoogopgeleid personeel buiten de Randstad en verminderde druk op de woningmarkt in de Randstad.
- c. Beleidsinitiatieven die zich richten op het binden van internationaal talent, overstijgen departementale grenzen. Succesvol beleid vraagt daarom om eigenaarschap en een interdepartementale aanpak waarbij ook decentrale overheden en partijen worden betrokken. Behalve input van OCW, zijn actieve rollen voor tenminste SZW, EZK, BZ en J&V een noodzakelijke randvoorwaarde.
- d. Een succesvolle aanpak vereist ook mede-eigenaarschap van decentrale overheden, bedrijfsleven en (kennis-)instellingen. Het positief geëvalueerde Make it in the Netherlands! programma kan hier als voorbeeld fungeren²⁰.
- e. Vervolgonderzoek naar effectiviteit van bindingsmaatregelen blijft nodig om te achterhalen wat werkt. Denk hierbij aan de invloed van beurzenprogramma's, bindingsactiviteiten of wet- en regelgeving zoals het zoekjaar. Hierbij zou niet alleen aandacht moeten zijn voor de effecten op afgestudeerden, maar ook op de rol van werkgevers, instellingen en regionale en nationale overheden.

Meer weten?

Bij dit stuk hoort een interactief dashboard waarin u zelf nader inzicht kunt krijgen in stayrates in Nederland. Voor vragen over deze publicatie kunt u e-mailen naar analytics@nuffic.nl.

¹⁸ Zie: www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/06/04/kamerbrief-over-internationalisering-mbo-en-ho

¹⁹ Zie:

www.vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Internationaal/Internationaliseringsagenda%20Hoger%20Onderwijs_2018.pdf

²⁰ "Welkom aan het Werk", Bureau Blaauwberg (2016), www.blaauwberg.nl/wp-content/uploads/2018/02/EPN_rapport_WelkomAanhetwerk.pdf

Bijlage: Methodologische verantwoording en beperkingen

De onderzoeksopzet op hoofdlijnen

De meting van de stayrate van internationale afgestudeerden is uitgevoerd op basis van afstudeercohorten tussen de schooljaren 2006-07 en 2016-17. Een afstudeercohort wordt als volgt gedefinieerd: alle studenten die in het betreffende schooljaar een bachelor- of masterdiploma hebben behaald aan een bekostigde hogeschool of universiteit.²¹ Binnen deze cohorten is gekeken naar alle afgestudeerden²² die voldoen aan de definitie van een internationale student²³. Deze cohorten zijn tenminste 5 jaar lang gevolgd (2006-07 t/m 2012-13). In Tabel 1 staan de aantallen in deze cohorten gepresenteerd, uitgesplitst naar herkomst (EER/niet-EER).

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal studenten	8.915	9.610	10.415	12.075	13.830	15.545	15.490
Waarvan uit:							
- EU/EEA (excl. Nederland)	5.495	6.130	6.880	8.280	9.750	11.230	11.265
- non-EU/non-EEA	3.420	3.480	3.535	3.795	4.080	4.315	4.225

Tabel 1 - Aantal deelnemers per cohort, voor de cohorten 2006-07 t/m 2012-13

Stayrates, working stayrates en arbeidsmarktparticipatie

De afgestudeerden die weergegeven worden in bovenstaande tabel, worden binnen de meting opgesplitst in vier categorieën:

1. Vertrekkers - afgestudeerden die vertrekken uit NL
2. Doorstuderende blijvers - afgestudeerden die doorstuderen in NL
3. Werkende blijvers - afgestudeerden die minsten één uur per week betaald werk verrichten
4. Overige blijvers - afgestudeerden die in NL blijven, maar niet binnen bovenstaande groepen vallen

Op basis van deze indeling kunnen we de **stayrate** en **working stayrate** van afgestudeerden berekenen:

- De **stayrate** wordt berekend door de groepen uit categorieën 2 t/m 4 op te tellen en te delen door het gehele cohort.
- De **working stayrate** wordt berekend door de groep uit categorie 3 te delen door het gehele cohort.

²¹ Hieronder vallen associate degrees, bachelor-, master- en post initiële-diploma's.

²² Hierin wijkt deze publicatie af van de vorige publicatie, waar de selectie is gebeurd op basis van een registratie in de basisadministratie persoonsgegevens. Dit heeft consequenties voor de stayrates voor studenten met een Belgische of Duitse herkomst. Zie hiervoor '[Analyse: Stayrate van internationale afgestudeerden 2007-14](#)' (Nuffic, 2016, p. 8).

²³ Deze luidt als volgt: een internationale student is een student met een *niet-Nederlandse* vooropleiding én een *niet-Nederlandse* nationaliteit.

Meetmomenten

Elk cohort wordt over 5 intervallen gevolgd. Deze meting wordt jaarlijks op 31 december uitgevoerd. Bijvoorbeeld: het eerste interval voor het afstudeercohort 2006-07 ligt op 31 december 2007. Dit betekent dat de gemeten groep bestaat uit individuen die 0,5 tot 1,5 jaar voor de peildatum zijn afgestudeerd. In dit rapport wordt echter alleen verwezen naar ronde jaren na afstuderen. Wanneer er bijvoorbeeld wordt gesproken over drie jaar na afstuderen (derde interval), betreft dit een groep van 2,5 tot 3,5 jaar na afstuderen.

Beperkingen

In de uitvraag van data voor dit onderzoek wordt een lijst kenmerken opgesteld die aan het CBS wordt aangeboden als verzoek. Wegens geldende privacywetgeving en de regels en richtlijnen van het CBS is hierdoor niet alle data tot op het kleinste detailniveau beschikbaar. Zo worden alle aantallen afgerond op vijf- of tientallen en worden doorsnedes onder de 10 niet gerapporteerd. Om deze reden zijn er een aantal groepen waarvan de meer specifieke kenmerken onbekend zijn, maar waarvan we wel weten tot welk cohort ze behoren, welke herkomst ze hebben (EER/niet-EER) en of ze nog in Nederland waren 1 tot 5 jaar na afstuderen. Wanneer er dus gerapporteerd wordt over een groep 'onbekend' betreft het deze groep.

Colofon

Auteurs:

Mark Vlek de Coningh
Daan Huberts

This publication, with the exception of images and illustrations, is subject to the Creative Commons Attribution-Non-Commercial 3.0 Unported Licence. Please visit www.nuffic.nl/ccl for the rules for reuse of this publication.